S36T

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2003

EOLAÍOCHT - GNÁTHLEIBHÉAL

[N.B. Ní d'Iarrthóirí Eolaíocht – Staidéar Áitiúil é seo]

DÉARDAOIN, 12 MEITHEAMH – IARNÓIN, 2.00 - 4.30

TREORACHA

1. Scríobh do **scrúduimhir** sa bhosca atá curtha ar fáil ar an leathanach seo.
2. Freagair **ROINN A.**
3. Freagair **AON TRÍ ROINN** as **RANNA B, C, D, E.**
4. Freagair **gach ceist** sna spásanna atá curtha ar fáil. Má tá spás breise ag teastáil uait, tá leathanaigh curtha ar fáil ar chúl an leabhráin seo.

Uimhir an Ionaid

Scrúduimhir

Don scrúdaitheoir amháin

1. Suim na n-iomlán ag bun na leathanach	
2. Suim chomhlán aon cheist(eanna) nár ceadaíodh	
3. Marcanna iomlána tughta (1 lúide 2)	
4. Bónas don fhreagairt trí Ghaeilge (más cuí)	
5. Iomlán na marcanna tugtha má tá bónas don Ghaeilge (3 móide 4)	

Don scrúdaitheoir amháin

CEIST		MARC
Roinn A	C.1	
Roinn B	C.2	
	C.3	
	C.4	
Roinn C	C.5	
	C.6	
	C.7	
Roinn D	C.8	
	C.9	
	C.10	
Roinn E	C.11	
	C.12	
	C.13	
	C.14	
	C.15	
	C.16	

FO-IOMLÁN	
BÓNAS	

IOMLÁN	

GRÁD	

ROINN A – CROÍLÁR (144 MARC)

Freagair aon 12 cuid ar bith (a), (b), (c), etc. ón Roinn seo.

Ceist 1

(a) **Ainmnigh** na gairis seo a leanas.

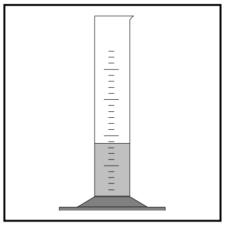
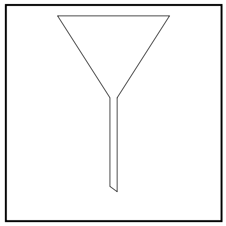
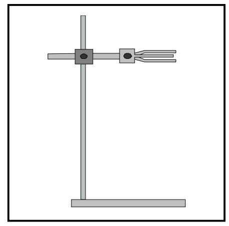
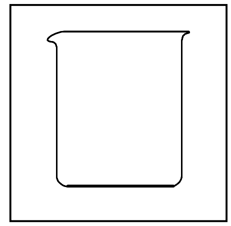

AINM ______________ ______________ ______________ ______________

(b) Is féidir le foinsí fuinnimh bheith **inathnuaite** nó **neamhathnuaite**.

Luaigh **dhá** shampla d'fhoinsí **inathnuaite** fuinnimh.

1 ____________________ 2 ____________________

Luaigh **dhá** shampla d'fhoinsí **neamhathnuaite** fuinnimh.

1 ____________________ 2 ____________________

(c) Cad a **thomhaistear** i ngach ceann de na haonaid seo a leanas?

Cilogram (kg) ____________________

Ceintiméadar ciúbaithe (cm^3) ____________________

Cileavatuair (kW h) ____________________

Méadar cearnaithe (m^2) ____________________

(d) Roghnaigh **focal** as an liosta ar dheis chun gach ceann de na **siombailí** thíos a mheaitseáil.

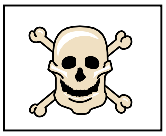 ______________

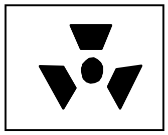 ______________

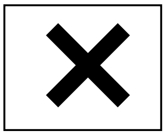 ______________

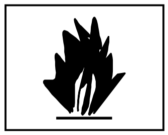 ______________

GREANNACH
TOCSAINEACH
INLASTA
RADAIGHNÍOMHACH

(e) Déantar an fleascán sa léaráid a **théamh go réidh**.

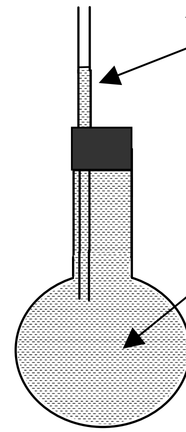

Cad a tharlaíonn do **leibhéal an uisce** san fheadán?

____

Cén fáth a dtarlaíonn sé seo?

____

Cad a tharlaíonn do **leibhéal an uisce** san fheadán nuair a **ligtear don fhleascán fuaradh**? ______________________

Ainmnigh **ionstraim** a oibríonn ar an bprionsabal seo.

____

(f) As an liosta ar dheis roghnaigh **substaint**

a úsáidtear chun **pH aigéid a thomhas** ______________

ar **miotal alcaile** é ______________

ar dúil a fhaightear i **mbreoslaí** é ______________

ar gás a fhaightear in **aer** é ______________

CARBÓN
TÁSCAIRE UILÍOCH
NÍTRIGIN
SÓIDIAM

(g) Taispeánann an léaráid cuid de thurgnamh chun a fháil amach **cad is cúis le meirgiú iarainn**.

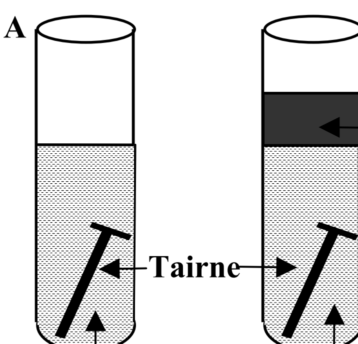

Cé acu ceann de na triaileadáin ina dtiocfaidh meirg ar an tairne?

____

Cén fáth ar **fhiuchadh** an t-uisce i dtriaileadán **B**?

____

Luaigh **dhá** shlí ina gcuirtear cosc le meirgiú iarainn.

1 ______________________________

2 ______________________________

(h) Luaigh cé acu **athrú fisiceach** nó **athrú ceimiceach** gach ceann díobh seo a leanas.

LEÁ OIGHIR **DÓ ADHMAID**
CÓCAIREACHT BIA **TUASLAGADH SIÚCRA I DTAE**

ATHRÚ FISICEACH	**ATHRÚ CEIMICEACH**

(i) Nuair a mheasctar **mionrabh iarainn agus sulfar** le chéile déantar **meascán**.

Is féidir ______________________ a úsáid chun an mionrabh iarainn **a dheighilt** ón sulfar.

Is féidir an **chomhdhúil** suilfít iarainn a dhéanamh de mheascán de mhionrabh

iarainn agus sulfar trí ____ .

Sampla **amháin** eile de **mheascán** is ea ____ .

Sampla **amháin** eile de **chomhdhúil** is ea ______________________________________ .

(j) **Fiuchann** uisce ag ________________________ °**C**.

Reonn uisce ag ___________________________ °**C**.

Ní théann an bioran sa léaráid faoi usice

de bharr ________________________ **dromchla**.

Conas a chabhraíonn sé seo le **feithidí uisce**?

____

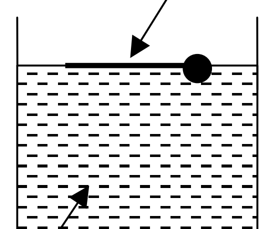

(k) Is féidir le miocrorgánaigh cosúil le **fungais, baictéir** agus **víris** bheith idir **úsáideach** agus **díobhálach**.

Luaigh slí **amháin** ina mbíonn **fungais úsáideach** do dhaoine. _________________________

Luaigh slí **amháin** ina mbíonn **fungais díobhálach** do dhaoine. ________________________

Tabhair úsáid **amháin** atá ag **baictéir**. ____

Ainmnigh **galar** ar **víreas** is cúis leis.____

(l) Is foinse mhaith idir **snáithín** agus **stáirse** é caiscín donn.

Is é **feidhm snáithín** san aiste bia ná chun ______________________________a sheachaint.

Bia eile ar foinse mhaith snáithín é ná____ .

Is é **feidhm stáirse** san aiste bia ná ____.

Is é an **ceimiceán** a d'úsáidfeá chun tástáil stáirse a dhéanamh ná _____________________ .

(m) Substaintí a dhéanann dochar don timpeallacht is cúis le **truailliú**.

Ainmnigh substaint **amháin** is cúis le **truailliú uisce.** _______________________________

Luaigh slí **amháin** inar féidir le daoine truailliú uisce **a laghdú**.

____

Ainmnigh substaint **amháin** is cúis le **truailliú aeir**. _______________________________

Ainmnigh slí **amháin** inar féidir le daoine truailliú aeir a **laghdú**.

____

(n) Sa chorp fireann táirgtear **speirm** sa ____.

Sa chorp baineann táirgtear **ubh** sa ____.

Is é a thugtar ar an **gcónascadh** idir an **speirm** agus an **t- ubh** ná ______________________.

Scaoiltear an t-ubh timpeall ar an _____________________ **lá** de thimthriall míosta na mná.

(o) Roghnaigh **orgán** nó **páirt den chorp daonna** as an liosta ar dheis a

phumpálann fuil mórthimpeall an choirp __________________	**CÓRAS ANÁLAITHE**
a sheolann **ocsaigin** isteach sa chorp __________________	**DÚÁN**
a dhéanann **fual** __________________	**CROÍ**
a iompraíonn **teachtaireachtaí** chuig an intinn __________________	**NÉARÓGA**

ROINN B – FISIC (72 MARC)

Tá TRÍ cheist sa Roinn seo. Freagair DHÁ CHEANN ar bith de na ceisteanna seo.

Ceist 2

(a) Roghnaigh **gaireas** as an liosta ar dheis a úsáidtear nuair a bhítear ag tomhas

MEÁTÁN
CAILPÉAR
OPASAIMÉADAR
CANNA FORSCEITE

trastomhas píopa ____________________ (3)

fad cuarlíne ____________________ (3)

toirt cloiche ____________________ (3)

mais solaid ____________________ (3)

(b) Iarrtar ar dalta luas rothair **a thomhas**.

Cén **t-aonad** inar tomhaiseadh an **fad**? ____________________ (3)

Cén **t-aonad** inar tomhaiseadh an **t-am**? ____________________ (3)

Luas = fad ______________ faoi am. (3)

Cad é **aonad luais**? ____________________ (3)

(c) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar thurgnamh **a thaispeánann go laghdaíonn ola frithchuimilt**. (12)

Léaráid lipéadaithe

Ceist 3

(a) Roghnaigh an **téarma** cuí as an liosta ar dheis **le haghaidh** gach ceann díobh seo thíos.

Gluaiseann teas trí **leachtanna** trí ____________________. (3)

Is é is **teas** ann ná foirm ____________________. (3)

Is maith an t- ____________________ é **olann**. (3)

Téann **tine leictreach** seomra trí ____________________. (3)

FUINNEAMH
INSLITHEOIR
RADAÍOCHT
COMHIOMPAR

(b) Taispeánann an léaráid **athruithe staide uisce**. Cad dóibh a seasann na litreacha **A, B, C** agus **D**?

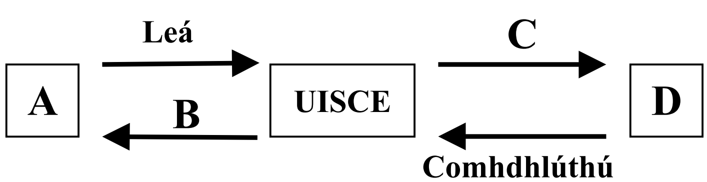

A ____________________ (3)

B ____________________ (3)

C ____________________ (3)

D ____________________ (3)

(c) Tugtar ceithre shlat duit atá déanta as miotail éagsúla. Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar thurgnamh **a thaispeánann cé acu ceann de na miotail is fearr mar sheoltóir teasa**. (12)

Léaráid lipéadaithe

Ceist 4

(a) Réitíodh an ciorcad a thaispeántar chun **iarmhairt teasa srutha leictrigh** a léiriú. Nuair a bhíonn an lasc dúnta sreabhann sruth.

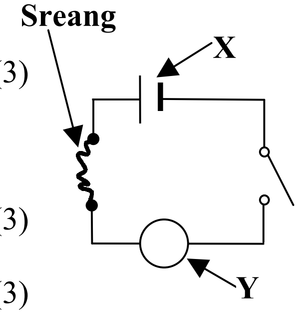

Ainmnigh an fheiste lipéadaithe **X**. ____________________ (3)

Ainmnigh feiste arbh fhéidir í a cheangal ag **Y a thaispeánann go bhfuil sruth ag sreabhadh**. ________________________ (3)

Cad a tharlaíonn don tsreang nuair a **shreabhann sruth**? (3)

____

Ainmnigh **fearas tí** a úsáideann an iarmhairt seo. __________________________ (3)

(b) Taispeánann an léaráid an taobh istigh de **phlocóid thríbhioránach.**

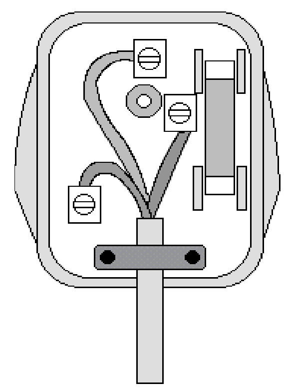

Is é an dath atá ar an tsreang **neodrach** ná _________________. (3)

Is é an dath atá ar shreang na **talún** ná ____________________. (3)

Tá an **fiús** ceangailte leis an tsreang ______________________. (3)

Is é **feidhm** an fhiúis ná chun ______________________a chosc. (3)

(c) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar thurgnamh **a thaispeánann go ngluaiseann solas i línte díreacha**. (12)

____

____

____

____

____

Léaráid lipéadaithe

ROINN C – CEIMIC (72 MARC)

Tá TRÍ chest sa Roinn seo. Freagair DHÁ cheann ar bith de na ceisteanna seo.

Ceist 5

(a) Taispeánann an léaráid adamh **litiam**.

Cad é **siombail** cheimiceach litiam? ______________________________ (3)

Ainmnigh an pháirt den adamh a bhfuil **W** mar lipéad air. ______________ (3)

Cá háit san adamh a bhfaighfeá **leictreon**?

______________________________ (3)

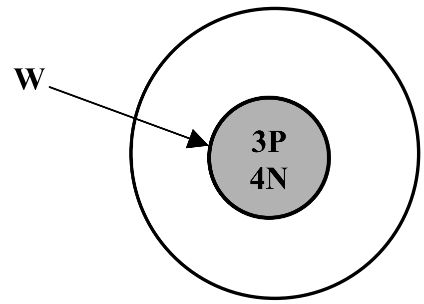

Cén saghas **luchta** atá ag **prótón**?

______________________________ (3)

(b) Roghnaigh **téarma** as an liosta ar dheis chun na habairtí thíos a chomhlánú.

Is ____________ maith é **uisce**. (3)

______________**salann** in uisce. (3)

Is tuaslagán ____________ é **fíorshú oráiste**. (3)

Is tuaslagán ____________ é **uisce agus sú oráiste**. (3)

CAOL
TIUBHAITHE
TUASLAGÓIR
TUASLAGANN

(c) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar thurgnamh **chun salann agus uisce a dheighilt**. (12)

Léaráid lipéadaithe

____

____

____

____

____

____

____

Ceist 6

(a) Roghnaigh **substaint** as an liosta ar dheis chun na habairtí thíos a chomhlánú.

Cuireann ________________________ cló bainniúil ar **aoluisce**. (3)

Athlasann ________________________ **cleithín beodhearg**. (3)

Cuireann ________________________ dath gorm ar pháipéar **litmis** dearg. (3)

Cuireann ________________________ dath bándearg ar pháipéar **chlóiríd chóbailt** gorm. (3)

UISCE
FINÉAGAR
OCSAIGIN
DÉ-OCSAÍD CHARBÓIN

(b) Is é is **uisce crua** ann ná uisce nach ndéanfaidh sobal go héasca le gallúnach. Tá **dhá** shaghas de chruas uisce ann.

Ainmnigh saghas **amháin de chruas uisce**. (3)

____

Luaigh **buntáiste** amháin le huisce crua. (3)

____

Luaigh **míbhuntáiste** amháin le huisce crua. (3)

____

Conas **a bhainfeá** an cruas as **uisce crua**? (3)

____

(c) Cuirtear **dé-ocsaíd charbóin** isteach i gcróca ina bhfuil coinneall lasta mar atá léirithe sa léaráid.

Cad a tharlóidh don choinneall? (3)

____

An bhfuil dlús **níos mó** nó **níos lú** ag dé-ocsaíd charbóin ná mar atá ag aer? (3)

____

Luaigh dhá úsáid le dé-ocsaíd charbóin. (6)

1 ____

2 ____

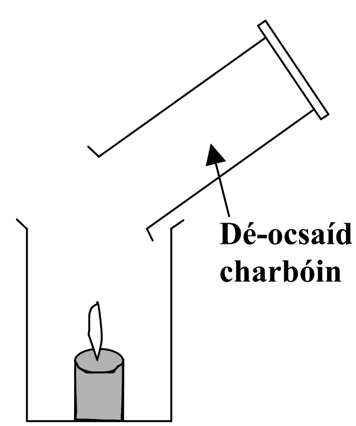

Ceist 7

(a) Déan **miotal** as an liosta ar dheis a mheaitseáil leis an **úsáid** a bhaintear as a thugtar thíos.

Úsáidtear é i sreanganna **leictreacha**	________________	(3)	**AIRGEAD**
Úsáidtear é i **dteirmiméadair**	________________	(3)	**MEARCAR**
Úsáidtear é i **gcannaí óil**	________________	(3)	**COPAR**
Úsáidtear é chun **seoda** a dhéanamh	________________	(3)	**ALÚMANAM**

(b) Roghnaigh **dhá mhiotal** ón liosta dúl ar dheis.

CLÓIRÍN
POTAISIAM
MAIGNÉISIAM
NEON

1 ______________________________________ (3)

2 ______________________________________ (3)

Úsáidtear miotail go minic chun **cóimhiotail** a dhéanamh.

Ainmnigh cóimhiotal **amháin**. ________________ (3)

Luaigh úsáid amháin atá ag an **gcóimhiotal** atá ainmnithe agat. (3)

____

(c) Taispeánann an léaráid turgnamh ar féidir é a chur i gcrích sa tsaotharlann **chun leictreaphlátáil a thaispeáint**.

Cad is brí le **leictreaphlátáil**? (6)

____

____

Cad a tharlaíonn don **chopar**? (3)

____

Ainmnigh uirlis **amháin** cistine atá leictreaphlátálta. (3)

____

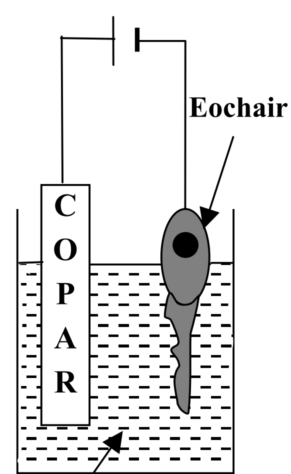

ROINN D – BITHEOLAÍOCHT (72 MARC)

Tá TRÍ cheist sa Roinn seo. Freagair DHÁ CHEANN ar bith de na ceisteanna seo.

Ceist 8

(a) Taispeánann an léaráid **struchtúr** fiacaile.

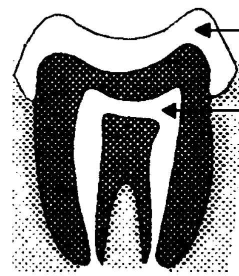

Ainmnigh cuid **A**. ____________________ (3)

Ainmnigh an **mianra** atá riachtanach do do chuid fiacla. (3)

____

Cad is **plaic** ann? (3)

____

Cad a d'úsáidfeá chun go **bhfeicfí** an phlaic ar do chuid fiacla? (3)

____

(b) Taispeánann an léaráid cuid de **chóras díleá an duine**.

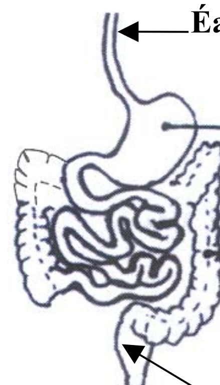

Ainmnigh an t-orgán **A**. ____________________ (3)

Ainmnigh an t-orgán **B**. ____________________ (3)

Cad é **feidhm A**? (3)

____

Cén **leacht** a athshúitear in **B**? (3)

____

(c) Taispeánann an léaráid samhail den **chóras análaithe**.

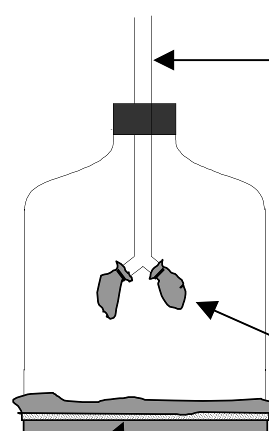

Cén **pháirt** den chorp a seasann **A** dó? (3)

____

Cén **pháirt** den chorp a seasann **B** dó? (3)

____

Cén **pháirt** den chorp a seasann **C** dó? (3)

____

Cad a tharlaíonn nuair a tharraingítear an **braillín rubair** anuas? (3)

____

Ceist 9

(a) Roghnaigh **focal** ón liosta ar dheis chun an tábla thíos a **chomhlánú**. (12)

BEO	NEAMHBHEO

CLOCH
FROG
NÓINÍN
GAOTH

(b) Is é an **bláth** an pháirt atáirgeach den phlanda.

Cosnaíonn _______________________ an bláth sula n-osclaíonn sé. (3)

Táirgtear _______________________ sa **chairpéal**. (3)

Is é _______________an pháirt den bhláth a **mheallann feithidí**. (3)

Scaoileann an **staimín** ___________________________. (3)

(c) Taispeánann an léaráid gaireas a **úsáideadh chun ainmhithe a bhailiú**.

Ainmnigh an gaireas. ______________________ (3)

Cén fáth a bhfuil an cróca clúdaithe le **clúdach**? (3)

____

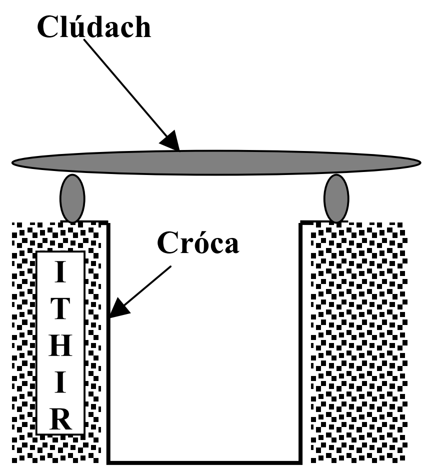

Ainmnigh **dhá** ainmhí go mb'fhéidir go bhfaighfeá sa chróca iad. (6)

1____

2____

Ceist 10

(a) Taispeánann an léaráid cill **oinniúin**.

Ainmnigh an **ionstraim** a úsáidtear sa tsaotharlann chun cill oinniúin a scrúdú. (3)

____

Ainmnigh an pháirt a bhfuil an lipéad **A** air. (3)

____

Ainmnigh an pháirt a bhfuil an lipéad **B** air. (3)

____

Ainmnigh páirt **amháin** eile de chill an oinniúin. (3)

____

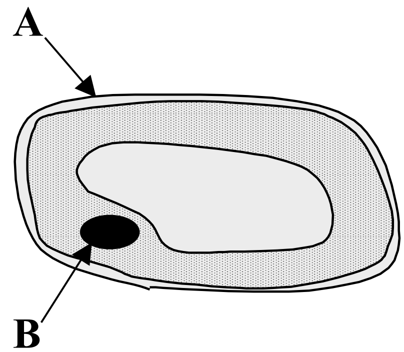

(b) Taispeánann an léaráid turgnamh a úsáidtear chun iniúchadh a dhéanamh ar **iompar uisce i bplandaí**.

Cad a tharlaíonn do **leibhéal** an uisce san fheadán tar éis cúpla lá? (3)

____

Cén fáth a gcuirtear **ola** ar an uisce? (3)

____

Cén **pháirt** den phlanda a thógann isteach uisce? (3)

____

Cén fheidhm atá ag **duilleog** an phlanda? (3)

____

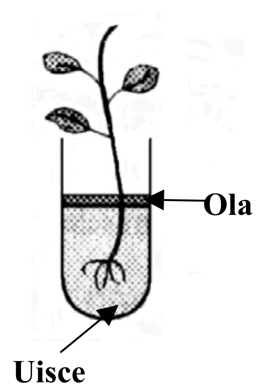

(c) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar thurgnamh chun **méid an aeir in ithir a thomhas**. (12)

____

____

____

____

____

____

____

Léaráid lipéadaithe

ROINN E – EOLAÍOCHT FHEIDHMEACH (72 MARC)

Tá SÉ cheist sa Roinn seo. Freagair DHÁ CHEANN ar bith de na ceisteanna seo.

Ceist 11 - Domhaneolaíocht

(a) Roghnaigh **focal** ón liosta ar dheis chun na habairtí thíos a chomhlánú.

SOLAIS
RÉALTA
BLIAIN
SATAILÍT

Tá thart ar 100 000 ________________________ ar Bhealach na Bó Finne, an **réaltra** againne. (3)

Is é a thugtar ar rinn agus é i **bhfithis** mórthimpeall ar phlainéad ná

___________________________ . (3)

Táirgeann an Ghrian mórchuid **d'fhuinneamh**_________________.(3)

Is é an **t-am** a thógann an Domhan chun an Ghrian a fhithisiú ná _____________________. (3)

(b) Taispeánann an léaráid ionstraim a úsáidtear i dtaifeadadh **cúrsaí aimsire**.

Ainmnigh an ionstraim a thaispeántar. _________________________(3)

Cad a **thomhaiseann** an ionstraim seo? _________________________(3)

Cad é an ionstraim a úsáidtear chun **fliuchras** a thomhas? _______________ (3)

Cad a thomhaiseann **ainéimiméadar**? _______________________ (3)

(c) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar thurgnamh a thaispeánann **éifeacht na gaoithe ar ráta galaithe uisce**. (12)

____

____

____

____

____

____

____

____

Léaráid lipéadaithe

Ceist 12 - Gairneoireacht

(a) Cad is **péacadh** ann? (3)

____

Ainmnigh **dhá** choinníoll atá riachtanach do shíolta chun go bpéacfaidís. (6)

1______________________ 2______________________

Cén fáth a bhfuil **solas** riachtanach do phlandaí chun go bhfásfaidís? (3)

____

(b) Cad is **hidreaponaic** ann? (6)

____

Luaigh buntáiste **amháin** a bhaineann le múirín a úsáid chun plandaí a fhás. (3)

____

Cad a tharlaíonn do phlanda muna bhfaigheann sé dóthain **uisce**? (3)

____

(c) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar **shaolré gnáthlotnaide gairdín**. (12)

Léaráid lipéadaithe

ROINN E

Ceist 13 – Eolaíocht na nÁbhar

(a) Déan **ábhar** ón liosta ar dheis a mheaitseáil le gach ceann díobh seo a leanas:

Adhmad	______________________	(3)	**OLA**
Plaisteach	______________________	(3)	**CADÁS**
Teicstíl	______________________	(3)	**GIÚIS**
Hidreacarbón	______________________	(3)	**POLAITÉIN**

(b) Bíonn siombailí ar **lipéid chúraim** a insíonn dúinn conas aire a thabhairt d'éadaí.

(i) Cad is brí leis an **tsiombail** seo a leanas?

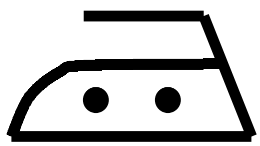

______________________ (3)

(ii) Tarraing an tsiombail a mbeadh coinne agat í a fheiceáil ar an lipéad cúraim de gheansaí fhíor-olla **nach féidir ach níochán láimhe a dhéanamh air**. (3)

(c) Freagair **AON CHEANN AR BITH** de na ceisteanna **A (PLAISTIGH), B (TEICSTÍLÍ), C (MIOTAIL), D (ADHMAD),** atá ar an dá leathanach seo a leanas.
>>>>>>>>>>>>>>>>>

A - PLAISTIGH

(i) Luaigh úsáid **amháin** le plaistigh sa teach. ____________________ (3)

(ii) Cad as a ndéantar formhór na bplaisteach? ____________________ (3)

(iii) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar thurgnamh **chun solúbthacht dhá phlaisteach a chur i gcomparáid lena chéile**. (12)

____
____
____
____
____
____
____
____

Léaráid lipéadaithe

B - TEICSTÍLÍ

(i) Cad is brí le fabraic a **lasairdhíonadh**? ____________________

____________________ (6)

(ii) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar thurgnamh chun **ionsúiteacht dhá theicstíl a chur i gcomparáid lena chéile**. (12)

____
____
____
____
____
____
____
____

Léaráid lipéadaithe

C - MIOTAIL

(i) Ainmnigh miotal **amháin** a fhaightear **saor sa nádúr**. ____________________ (3)

(ii) Ainmnigh miotal **amháin** a fhaightear mar **mhianach**. ____________________ (3)

(iii) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar thurgnamh chun **cruas dhá mhiotal a chur i gcomparáid lena chéile**. (12)

Léaráid lipéadaithe

D - ADHMAD

(i) Ainmnigh **crua-adhmad**. ____________________ (3)

(ii) Luaigh **úsáid amháin** leis an gcrua-adhmad atá ainmnithe agat. ____________________ (3)

(iii) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar thurgnamh chun **frithlúbthacht dhá phíosa adhmaid a chur i gcomparáid lena chéile**. (12)

Léaráid lipéadaithe

ROINN E

Ceist 14 - Bia

(a) Roghnaigh **bia** as an liosta ar dheis atá riachtanach don chorp le haghaidh

cnámha láidre	______________	(3)	**TRUAFHEOIL**
fuinneamh	______________	(3)	**SÚ ORÁISTE**
vitimín C	______________	(3)	**CAILCIAM**
neartú coirp	______________	(3)	**SIÚCRA**

(b) Déantar **próiseáil** ar mhórán de na bianna a ithimid sula n-ithimid iad.

Is féidir **bia a phróiseáil** trí ______________________________. (3)

Ainmnigh **dhá** bhia a dhéantar as bainne próiseáilte.

1 ______________________ 2 ______________________ (6)

Ainmnigh bia próiseáilte **amháin** eile. ______________________ (3)

(c) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar conas a **d'úsáidfeá roinnt féir nuabhainte chun sadhlas a dhéanamh**. (12)

Léaráid lipéadaithe

Ceist 15 - Leictreonaic

(a) Déan **comhbhall leictreonach** as an liosta ar dheis a mheaitseáil le gach ceann de na siombailí seo a leanas.

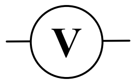

______________________________ (3)

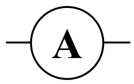

______________________________ (3)

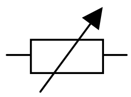

______________________________ (3)

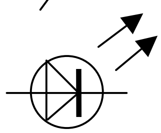

______________________________ (3)

FRIOTÓIR INATHRAITHE
DSA (LED)
AIMPMHÉADAR
VOLTMHÉADAR

(b) Taispeánann an léaráid **FSS (LDR)** nasctha i gciorcad simplí.

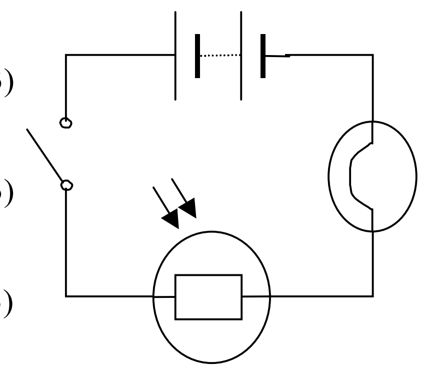

Is é is **FSS (LDR)** ann ná Friotóir Solas - _______________. (3)

Méadaíonn friotaíocht an FSS (LDR) i solas __________ . (3)

Laghdaíonn friotaíocht an FSS (LDR) i solas __________. (3)

Luaigh gnáthúsáid **amháin** atá ag FSS (LDR). (3)

____

(c) Tarraing léaráid chiorcaid chun **ceallra, friotóir agus dhá DSA (LEDs) a thaispeáint**. Ba chóir go mbeadh na **DSA (LEDs) i dtreonasc ionas go lasfaidh an dá cheann**. (12)

Léaráid chiorcaid

Ceist 16 – Tiontuithe Fuinnimh

(a) Roghnaigh **gné** fuinnimh as an liosta ar dheis chun na habairtí thíos a chomhlánú.

SOLAS
CINÉITEACH
FUAIM
POITÉINSIÚIL

Tá fuinneamh ______________________ ag aer a **ghluaiseann**. (3)

Tá fuinneamh ________________ag bogha a bhíonn **ar tí** saighead a scaoileadh. (3)

Baineann **grianchill** úsáid as fuinneamh _________________. (3)

Nuair a **chritheann** sreang giotáir, táirgeann sí fuinneamh _______________________ . (3)

(b) Taispeánann an léaráid páirteanna de **leictreamaighnéad**.

Cén **miotal** a úsáidtear chun an croíleacán a dhéanamh? _____________________ (3)

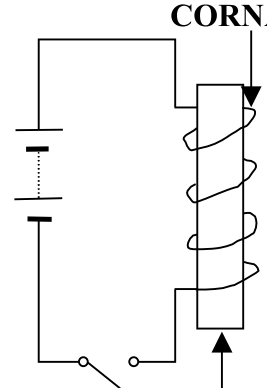

Conas a bheadh a fhios agat go **ndéantar leictreamaighnéad** nuair a bhíonn an lasc dúnta?__________________________________

____ (3)

Is é an **t-athrú fuinnimh** a tharlaíonn i leictreamaighnéad ná fuinneamh _____________________________ go fuinneamh maighnéadach. (3)

Luaigh gnáthúsáid **amháin** atá ag leictreamaighnéad. (3)

____

(c) Déan cur síos, le cabhair léaráide lipéadaithe, ar thurgnamh chun **a thaispeáint gur féidir fuinneamh a scaoileadh ó bhia, e.g., piseanna talún**. (12)

____

____

____

____

____

____

____

____

Léaráid lipéadaithe

SPÁS BREISE

Léirigh **go soiléir** uimhir na ceiste(na gceisteanna) atá á freagairt (bhfreagairt) agat.

SPÁS BREISE

Léirigh **go soiléir** uimhir na ceiste(na gceisteanna) atá á freagairt (bhfreagairt) agat.